

ऑग्रोमेट अँडवायझरी बुलेटीन

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा, ऐएमएफयु,

कृषी हवामानशास्त्र विभाग

कृषी महाविद्यालय, पुणे ४११ ००५

ई-मेल : amfupune@gmail.com

फोन : ०२०-२९५१६२६४

हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला समितीची साप्ताहिक बैठक दि. ०५/१२/२०२५

जिल्हा : जळगाव

हवामान अंदाज :

हवामान घटक	पुढील पाच दिवसांचा हवामानाचा अंदाज (०५/१२/२०२५ ते ०९/१२/२०२५)					
	दिनांक	6	7	8	9	10
पाऊस (मिमी)		0	0	0	0	0
कमाल तापमान (अं.से.)		29	30	29	29	29
किमान तापमान (अं.से.)		13	12	13	12	10
ढग स्थिती (आकाश)		0	2	1	0	0
सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)		66	59	55	51	56
दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)		39	35	29	29	31
वाऱ्याचा वेग (किमी/तास)		9	8	7	7	7
वाऱ्याची दिशा (अंश)		86	80	96	100	84

हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला

पीक	पीक अवस्था	कृषि विषयक सल्ला
हवामान सारांश/ इशारा		भारतीय हवामान खात्याच्या प्रादेशिक हवामान केंद्र, मुंबई यांच्या अंदाजानुसार जिल्ह्यात दिनांक ०५ ते ०९ डिसेंबर, २०२५ दरम्यान हवामान कोरडे व थंड राहण्याची शक्यता आहे.
विस्तारित श्रेणी अंदाज (ईआरएफएस)		विस्तारित श्रेणी अंदाजानुसार (ईआरएफएस) मध्य महाराष्ट्र विभागात (धुळे, नंदुरबार, जळगाव, नाशिक, अहमदनगर, पुणे, सातारा, सांगली, सोलापूर, कोल्हापूर) दिनांक १० ते १६ डिसेंबर, २०२५ दरम्यान <ul style="list-style-type: none"> पावसाचे प्रमाण राहण्याची शक्यता नाही. कमाल तापमान सरासरी पेक्षा कमी राहण्याची शक्यता आहे. किमान तापमान सरासरी पेक्षा कमी राहण्याची शक्यता आहे.
सामान्य सल्ला		<ul style="list-style-type: none"> किमान तापमान कमी राहण्याची शक्यता असल्याने बागेस/ पिकास रात्रीच्या वेळी पाणी पुरवठा करावा. जास्त थंड हवामानात पिकास खत देऊ नये कारण मुळांच्या खराब क्रियाशिलतेमुळे ते कार्यक्षमतेने घेऊ शकत नाहीत. पिकाचे कीड व रोगासंदर्भात नियमित सर्वेक्षण करून , जर प्रादुर्भाव आर्थिक नुकसान पातळीच्या वर असल्यास, विविध योग्य त्या उपाययोजना कराव्यात. कीटकनाशक आणि तणनाशकाची फवारणी करताना वेगवेगळी करावी. कोणत्याही पिकावर कोणतेही कीटकनाशक, बुरशीनाशक किंवा तणनाशक फवारताना , त्या पिकाकरिता त्या रासायनिक औषधाचा लेबल क्लेम असल्याची खात्री करूनच वापर करावा. भाजीपाला पीके जसे वांगी, भेंडी, गवार इ. लागवडीनंतर रसशोषक किडींच्या जैविक नियंत्रणासाठी पीकाच्या अवस्थेनुसार पिवळे चिकट सापळे, सापळा पीके, जैविक बुरशीनाशके (मेटारायझीयम, ट्रायकोग्रामा, व्हरटीसिलीयम इ.) यांचा वापर करावा आवश्यकता असल्यास रासायनिक कीड आणि बुरशीनाशकाचा वापर करावा. हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला व हवामानाचा पूर्वानुमाना करिता मेघदुत मोबाईल ॲपचा वापर करावा. मेघगर्जना व विजेच्या पूर्वानुमानाकरिता दामिनी मोबाईल ॲपचा वापर करावा. कृषिविषयक माहितीसाठी, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठाच्या कृषिदर्शनीचा एक संदर्भ ग्रंथ म्हणून उपयोग करावा. सूक्ष्म पोषक पावडर फुले ग्रेड I याचा जमिनीतून वापर पेरणीच्या वेळी करावा. फुले ग्रेड II हे द्रव सूक्ष्म पोषक मिश्रण आहे जे विशेषतः पानांवर वापरण्यासाठी १% तीव्रतेची शिफारस केलेले आहे. त्यासाठी पहिली फवारणी पेरणीनंतर सुमारे ३०-४५ दिवसांनी करावी. दुसरी फवारणी हि पहिल्या फवारणीनंतर १५-२० दिवसांनी पुन्हा करावी. ग्रेड I चा मातीत वापर आणि ग्रेड II चा पानांवरील फवारण्या एकत्रित

		केल्याने पिकाच्या वाढीच्या काळात सूक्ष्म पोषक घटकांची त्वरित आणि शाश्वत उपलब्धता सुनिश्चित होते , ज्यामुळे पिकाची चांगली वाढ , उत्पादन आणि गुणवत्ता मिळते. रब्बी पिके जसे ज्वारी, हरभरा, गहू इ. पिकांच्या पेरणीच्या वेळेस वापरावे.
गहू	पीक वाढीची अवस्था	गुरजेनुसार व जमिनीच्या मगदुराप्रमाणे गहू पिकास पेरणीनंतर १८ ते २१ दिवसांनी मुकुट मुळांच्या अवस्थेत सुरवातीच्या वेळी पाणी द्यावे.
कापूस	वेचणी / साठवणूक अवस्था	शेतातील अंदाजे ३० ते ३५ टक्के बोंडे फुटल्यावर पहिली वेचणी करावी त्यानंतर १५ ते २० दिवसांच्या अंतराने २ ते ३ वेचण्या कराव्यात. वेचल्यानंतर कापूस ३ ते ४ दिवस उन्हात वाळवून स्वच्छ व कोरड्या जागेत साठवावा.
मका	दाणे भरण्याची अवस्था	उभ्या पिकांमध्ये अमेरिकन लष्करी अळीचा प्रादुर्भाव दिसून आल्यास नियंत्रणासाठी निंबोळी अर्क ५% किंवा इमामेक्टीन बेंझोएट ५ % एस.जी. ८ ग्रॅम प्रति लिटर पाणी या प्रमाणात फवारणी करावी. मात्र फवारणी केलेल्या मक्याचा वापर जनावरांच्या चा-यासाठी तसेच मका कणसांचा वापर खाण्यासाठी करू नये.
हरभरा	पीक वाढीची अवस्था	फुले लागण अवस्थेत पिकास उपलब्धतेनुसार पाणी द्यावे. हरभरा पीक पाण्यास अतिशय संवेदनशील असल्याने गरजेपेक्षा जास्त पाणी दिल्यास पीक उभळते. पिकास दिलेली खते व्यवस्थित उपलब्ध होण्यासाठी व उत्पादनामध्ये मोठी वाढ होण्यासाठी तुषार सिंचन पद्धतीचा वापर करावा.
केळी	पीक वाढीची अवस्था	किमान तापमान कमी राहण्याची शक्यता असल्याने बागेश रात्रीच्या वेळी पाणी पुरवठा करावा. भल्या पहाटे बागेत ओला पाला पाचोळा जाळून धूर करावा. केळीच्या झाडास पीक अवस्थेनुसार प्रति झाड २५० ते १००० ग्रॅम निंबोळी ठेप द्यावी. घडास ६ % सच्छिद्रतेचे पांढऱ्या प्लाॅस्टिक बॅगचे आवरण करावे. सध्याच्या हवामानामुळे करपा (सिगाटोका) रोगाच्या नियंत्रणासाठी रोगग्रस्त पानाचा भाग / पाने काढून बागेबाहेर जाळावीत तसेच केळीची पिल्ले धारदार कोयत्याने नियमित काढावीत. तसेच मेटेरीम ५५ टक्के + पायऱ्याक्लोस्ट्रोबिन ५ टक्के (६० टक्के डब्लु जी) ३० ग्रॅम १० लीटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. त्यानंतर १५ ते २० दिवसांच्या अंतराने २ फवारण्या कराव्यात.
जनावरांचे व्यवस्थापन		जनावरांना रात्री शेडमध्ये ठेवा आणि त्यांना थंडीपासून वाचवण्यासाठी कोरडे अंथरून द्या. थंड हवामानाचा सामना करण्यासाठी व जनावरांना निरोगी ठेवण्यासाठी खाद्यामध्ये प्रथिने आणि खनिजांचे प्रमाण वाढवा. जनावरांची ऊर्जेची गरज भागवण्यासाठी हिवाळ्यात दैनंदिन रेशनमध्ये १० % - २० % मिठासह प्राण्यांना नियमितपणे खनिज मिश्रण आणि गव्हाचे धान्य , गूळ इत्यादी द्या. सकाळच्या वेळी गुरे/शेळ्या चरण्यास नेऊ नका. रात्रीच्या वेळी गुरे/शेळी उघड्यावर ठेवू नका. पोल्ट्री शेडमध्ये कृत्रिम प्रकाश देऊन पिलांना उबदार ठेवा.
*टिप : शेतकरीबंधूनी पिकावर किटकनाशकाची, बुरशीनाशकाची फवारणी करताना स्वतःची योग्य ती खबरदारी/ काळजी घ्यावी तसेच फवारणी करिता किसान कवच बाँडीसूटचा वापर करावा.		

स्त्रोत :

- १) हवामान पूर्वानुमान : प्रादेशिक हवामान पूर्वानुमान केंद्र, मुंबई.
- २) मागील हवामान :-
ठिकाण : कृ. म. वि., पुणे.
दि. : ०५.१२.२०२५

स्वाक्षरीत

प्रमुख अन्वेषक, ग्राकृमौसे, ऐएमएफयु, पुणे तथा
प्रमुख, कृषि हवामानशास्त्र विभाग, कृ.म.वि., पुणे